

FÜGGETLEN HAJDUSÁG.

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ES SZÉPIRODALMI LAP.

Előfizetési árak:
egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 30 fillér.

Felelős szerkesztő: BOR JÁNOS.
Kiadótulajdonos: BORBÉLY SAMU.

Megjelenik hetenként egyszer, vasárnap reggel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. Vasut-utca 306.

Antánt-kalandok.

A sokat megviselt Oroszország ismét egyszer válság előtt áll. A bolsevikiek uralmát a polgárság, a cseh bandák, a baloldali forradalmárok és előbbi szövetségeseik fenyegetik.

A csehek nem volnának éppen leküzdhetetlenek, ha körük nem csoportosulnának a szovjetekkel elégedetlen elemek és mindenféle szedett-vedett csöcselék.

A zürzavart most is Anglia rendezte. A csekeket sterlingekkel és frankokkal pénzelik, Anglia ellenőrzése alatt akarja tartani Oroszországot, mert hűséges jóbarátjaiban, Amerikában és Japánban, nem igen bíz.

Az orosz viszonyok döntésre érettek. A szovjetek helyzete azért annyira szorongatott, mert képtelenek lehetetlen ígéreteiket beváltani. Az antántnak, a cseheknek és a kozákoknak segít a belviszonyok tarthatatlansága. A polgárság, melyet a bolsevikiek terrorizmusa kétségbe ejt, minden a meglevő uralom megszüntetésére irányuló mozgalmat támogat, míg a parasztság az újabb „birtokba” vett földjét félti a háborus bonyodalmauktól.

Az antánt pedig sem az egyik, sem a másik, egyáltalán semmiféle orosz bajjal nem törődik, neki csak egy az érdeke: kifacsarni a rothadt orosz citromból, amennyit csak lehet.

Az angolok már újabb keleti frontról, orosz-német háborúról álmodoznak. De úgy látszik, antánték ismét egyszer oly rosszkimenetelű vállalkozásba fognak, aminők a görögországi és dardanellai kalandok voltak.

Harctéri és külpolitikai események.

Foch tábornagy szakadatlan támadásokkal akarja a német hadsereget legyengíteni és harcképtelenné tenni. Pillanatnyi nyugtot sem hagy ellenfelének. Nagy mértékű offenzívájával tényleg nagyobb területi sikereket aratott. Főcélja az, hogy a kezdeményezést kezéből ki ne adja és a néme-

teket pihenni ne engedje. A németek utóvéd harcokkal, sikeres ellentámadásokkal óriási veszteségeket okoztak az ellenségnek és Lassigny föladata után az Oise folyó mögé vonták vissza frontjukat. Legújabb jelentések szerint az Ancre és Somme közötti csatáren óriási küzdelem fejlődött ki. Ez a küzdelem áterjedt egyfelől a Scarpe és Aisne, másfelől az Oise és Aisne közötti állásokra is úgy, hogy Foch tábornagy e szerint általános offenzívát kezdett a németek ellen. Hova fog vezetni a roppant mérkőzés, most még jóslásokba bocsátkozni nem lehet. Hindenburg és Ludendorff lángelméi minden esetre nehéz probléma előtt állanak.

A lengyel kérdés foglalkoztatja most a központi hatalmakat. Radziwill herceg lengyel külügyi főnök a napokban Bécsben járt, hol illetékes politikai körökkel megbeszéléseket folytatott. Radziwill herceget a király és királyné is fogadták. Döntés mindekkoráig nem történt.

Spanyolország és Németország között támadt állítólagos konfliktusról beszéltek a lapok mostanában. Dató spanyol kormányelnök azonban e híreszteléseket keréken megcáfolta.

Az orosz szovjet kormány nehéz helyzetét súlyosítja az a körülmény, hogy a japán és angol csapatok a szibériai fronton támadásokba kezdtek. Itthon az óriási zürzavar, szibériában kilátástalan harcok.

A németek július hónapban 334,000 tonna ellenséges és semleges hajóteret süjjesztettek el.

Az új világ.

Az angol király kanadai újságírók fogadása alkalmával kijelentette, hogy „az antánt válságos ideje elmúlt és a porosz militarizmust lefogják törni”. Balfour lázító beszédet tartott Németország ellen és Lloyd George hirdette, hogy Anglia új világot készül teremteni.

A Lloyd George ígérete új világból ugyan alig lesz valami, de mégis érdemes azt közelebbről megismerni.

Az 1914 előtti régi világ egészben véve türethető volt, csak Franciaország revánsmohósága és Anglia tengeri zsarnoksága zavarták nyugalmát. Ez a két szépséghiba a régi világ viszatértét nem teszi kívánatossá, de már nemcsak ez az, amit az antánt vezérférfiai akarnak. Az új világteremtésük kiindulópontja a föld térképének erőszakos megváltoztatása és imperializmusuk messze tiszárynyalja a legképzesebb aldeutsch politikus legmerészebb hódítási

ábrándjait. Németországot meg akarják fosztani gyarmataitól, tőlünk el akarják rabolni az ugynevezett „felszabadítatlan” területeket, felszabadító tevékenységüket nemzetiségeinkre is ki akarják terjeszteni, Németország helyzetét a Keleten örök időkre alá akarják ásni, Törökországtól Palesztinát, Bulgáriától Macedóniát akarják elvenni és mindezek tetejébe a központi hatalmakat gazdaságilag is fojtogatni akarják, azon ürügy alatt, hogy az ilyen „béke” után a népek boldogsága és egyetértése fog bekövetkezni. Ez Wilson „igazságossága”, így jöjjön létre a „népek szövetsége”, amely az antánt műsorának lényegpontja.

Arról kiasé megfeledeznek, hogy Lloyd George „új világa” a legrosszabb és legtarthatatlanabb megoldása volna a háború által felvetett sokféle kérdésnek, mert a hatalom, a leigázás és a gyűlölet elvei alapján történő megoldás, a legkárhózosabb helyzetbe sodorná nemcsak éppen a lenyűgözötteket, hanem az egész emberiséget, felidézne a belvillongások és külbonyodalmak hosszú sorát, amit tartósan megsínylene a világ. Az az elv, hogy a világrendet általában a területbirtok szerint kell megteremteni, az emberiség végétévé válnék. Pedig ez az elvük az angoloknak, akik nem akarnak egyebet, mint győzelemre vinni üzleti hegemoniájukat, amelynek mindent és mindenkit alá akarnak vetni.

Ez a háború e szerint az anyagnak a szellemmel való rettenetes viaskodása: az antántpolitika szembeszáll az emberiségnek a szellem erejébe vetett bizalmával.

Szerencsére Lloyd George számítása csak az angol üzleti könyvek odadataival egyezik. A népek hivatását meg nem ingathatja. Bármennyire tárja is ki az angol miniszterelnök a pokol kapuit, ahonnan az új világ csillog, de csalfa képeit mutatgatja, az ördög tornácára kergetni a népeket sem ő, sem cinkosai nem lesznek képesek.

Többtermelés, telepítés és kisvasut.

Az ország szívében szinte gazdátlanul hever ötszáz ezer katasztrális hold terület, amelyet aránylag csekély befektetéssel az ország kamrájává lehetne tenni. De persze ide az kellene, hogy valaki Nagy Frigyes lángelméjével és hatalmával birjon és úgy szeresse az országot és népét, mint a nagy porosz király, aki Branhenburg homokjában száz évvel előre látta azt a virágzó konyhakertet, amely az új-

donsútt fővárost, Berlint hatalmas iparával egyetemben élelmezni fogja.

Alig mult kétszázéve, hogy a Magyar Gazdaszövetség felvetette az eszmét, hogy a földéhes kisemberek különösen a rokkant katonák és egyéb harctéri érdekeket szerettek számára csináljanak egy nagyobb arányu telepítést a Tisza-Duna mentén. E gondolatot kézi legyintéssel fogadták azok, akiknek kezében volt a hatalom és a vásárláshoz szükséges pénz. Természetesen, hogy ha az illetőnek magának kell a kulturrá-télel munkáját végezni, akkor sivatagra kerül. De ha az állam maga végezteti a földművelést, a beültetés munkáját, ingyen ad szőlővesszőket és gyümölcsfákat, négy esztendő alatt urrá teszi a rokkantat, hiszen ma egy hold szőlő jövedelme, minimális 10 hektó termést véve számításba, 10,000 korona. Ha egyébb haszna nem is lett volna ennek az akciónak, minthogy az ország testéből 500,000 kataszteri holdat intenzívebben termővé tesz, már bőségesen meghozta volna gyümölcsét a befektetésnek, mert, új adó alapnyokat, új jövedelmi forrásokat teremtett volna. Magyar nemzeti szempontból sem közömbös a dolog, hogy azok az idegenanyanyelvű katonák, kik vérük hullásával érdemeket szereztek a magyar földre, oda jussanak, ahol maguk, vagy unokáik nemcsak haza szeretetben, de nyelvben is összeforrnak a magyarsággal. A Tisza-Duna köze mindenkor nagy olvasztó katalana volt a magyar fajnak itt vált értékes magyar ércce a besenyő, a jászok, a tatár, sőt a szlávok és németségnek is számottevő töredéke.

A Magyar Gazdaszövetség felhívta az illetékes körök figyelmét az intenzív termelésnek épügy, mint a pusztaság betelepítésnek legjobb mozgatójára, a vasutra, amely nemcsak a tanyai település elmozdításának, hanem a főváros élelmezésének is nagy mozgatója volna, ha a tiszadunamenti pusztákat vasut szelne át és a tanyára települt gazdák nevelte csirke, a tojás, a tej, vagy zöltség, gyümölcs beözönlenek a városokba, ha a legközelebbi vasutállomásig nem kellene 200 korona fuvardíjat fizetni. A Magyar Gazdaszövetség országos mozgalmat indított abban az irányban, hogy a hadseregtől felszabaduló mezőgazdasági kisvasutakat elsősorban az alföldi ut- és vasuthiány enyhítésére használják fel; hogy tervet készítsenek a kormány arról, miként kellene a vasuti anyagok igénybevételével egyszerű és tervszerű közlekedési politikát csinálni a nagy Alföldön. Eddig azonban nem nagyon látjuk, hogy ily irányban bármi történt volna, hacsak azt nem számítjuk ide, hogy egyes nagybankok spekuláns üzleteket terveznek ezen alapon.

Ha van a magyarság érdekei iránt belátás és különösen, ha van Magyarország vezetőiben a magyar faj jövője iránt felelősségérzet, úgy valamit kell csinálniok a magyarság földjének, a Tisza-Duna közének betelepítése és gazdasági helyzetének előmozdítása érdekében. Nemcsak a városok élelmezése, a valuta javítása, a birtokpolitika sürgős problémáinak megoldása követeli ezt, hanem a magyar faj népszaporodásának előmozdítása is.

Posztóanyagpótlás.

A központi hatalmak gyapjuanyaghiánya arra késztet, hogy megfelelő pótlékokról gondoskodjunk. A papírból készült posztó nem vált be. Nem áll ellen a nedvességnek és nem tartós.

Ily körülmények között fokozott figyelmet érdemel egy újabb találmány, mely a posztót pótolni van hivatva: a „cellulon”. Ez cellulóze fonál, mely ellentétben a papirfonállal, nem a papirgyártás kerülőjén, hanem közvetlenül cellulózéből állítatik elő. Feltalálója magyar s így csak természetes, hogy találmányát először német szakfőnökök vitték át a gyakorlatba és most Ausztria siet azt értékesíteni. S dacára, hogy a feltaláló magyar, meglehet, hogy még Magyarországon is tán fogják majd valamikor felhasználni ezt a találmányt, mert — nos, mert végre is elérhetően szükség kényszerít rá.

A magyar találmányu cellulon, melyet eddig még csak egy hamburgi gyárban állítanak elő, állja a vizet, illetőleg jól mosható, pótolja a kendert, juttát, vásznat, posztót s ezért a német hadsereg felszerelésére is használják. Az osztrák gyárak seregestül engedélyt szereznek a gyártására.

Nemcsak a jelenlegi háborús viszonyok kényszerítene arra, hogy pótló anyagokról gondoskodjunk, hanem a háboru után előreláthatólag beálló átmeneti viszonyok is. Készleteink megfogytak, azokat máskülönbön csak behozattalal egészíthetők ki kielégítő mennyiségben.

Valószínű ugyan, hogy az antánnak a fenyegetése, hogy háboru után is elzár a nyersanyagbehozattal, valóra válni nem fog. Mindazonáltal jó, ha mindenre elkészülve, arról gondoskodunk, hogy a külföldtől függetlenül magunkat, a szükséges anyagokat itthon szerezhessük be. Ezt követeli egyébiránt a valutánk is, melynek javulását főleg a behozatal megszorításától kell várunk.

Jó lesz tehát az elmulasztott pótlásával sietni és az új találmányt abban a figyelemben részesíteni, melyet a német és osztrák példák után méltán megérdemel. Ha már nem voltunk az elsők, legalább utolsónak ne maradjunk.

A felemelt segélyek.

A megélhetési gondok kétségelentül azokat sújtják a legjobban, akiknek keresésképes apjuk, a családfő a háboru alatt elesett, meghalt, oltunt, vagy munkaképtelen rokkant lett. Az ilyen családoknak az 1915. évi XV. tc. és az ezzel kapcsolatos 70,000—1915. pénzügyminiszteri utasítás alapján a katonai részről a jövő segélyen felül ugynevezett ideiglenes évi segélyt folyósított az állam.

Ez a „pótszegély” eddig oly szegénytelenesen csekély volt, hogy a mai rendkívüli drágaság mellett a segély egy évi összege egy hónapi szükséglet fedezésére sem volt elég.

A pénzügyminiszter most kiadta az 1918. évi 50,000 számú rendeletét, amely a felemelésről, s annak 1917 október 1-ig visszamenőleg hatályai bíró mielőbbi végrehajtásáról szól.

A pénzügyminiszteri rendelet némely vonatkozásban nyolcszorososan emelte fel az eddig megállapított összegeket.

1. Az elesettek, vagy meghaltak törvényes gyermeke 96 korona évi segélyt kap. (Eddig évi 12 korona volt.)

2. 192 korona évi segélyt az elesettnek, meghaltak törvényes, vagy törvényesített árvái. ha csak egy-két ilyen árva maradt; 132 korona, ha kettőnél több ilyen árva maradt. (Eddig 36 K., 24 K., 18 K volt.)

3. 144 korona évi segélyt minden gyermek, ha házasságon kívül született, de az özvegy katonai részről jövő segélyt kap. (Eddig 60 korona volt.)

4. Végül 264 korona évi segélyt az elesettnek, meghaltak házasságon kívül született és a fenti pont alá nem eső olyan árva részére, akiket az elesett tartott el, ha csak egy, vagy két árva maradt, ha kettőnél több, úgy ez évi segély minden gyermekre évi 204 korona. (Eddig 108 K, 96 K, 90 K volt.)

Az özvegy továbbra is évi 120 K-t kap.

A rendelet szerint ezeket a segélyeket 1917. október 1-ig visszamenőleg kell kifizetni, ha tehát valakinek az erre vonatkozó igénye már 1917. október 1-én megvolt, vagyis ahol a családfő 1917. október előtt meghalt, vagy elesett, úgy azt a visszmenő időre is meg kell állapítani és egy összegben a segély felvételére jogosultaknak kifizetni. E tekintetben az eljárásra vonatkozó bőséges utasítás van a rendeletben.

Ezzel egyidejűleg a rendelet egy olyan kérdést is rendez, amellyel a hatóságoknak eddig igen sok bajuk volt. Ugyanis, ha a rokkant ezidőszertinti keresetével meghaladta a bevonulása előtti keresetét, úgy sem részére. sem családjának ideiglenes segélyt engedélyezni, illetőleg utalványozni nem lehetett. Ezt most egy humánus intézkedéssel részben megszüntette a rendelet, mert minden olyan keresetet, amely 1000 koronán alul volt 1000 koronás kereseteknek kell tekinteni és így nem fog beállani az az eset, hogy a rokkantat igényjogosultságával el kell utasítani.

Az új tengeri-rendelet.

A hivatalos lap az idej termés lefoglalásáról és felosztásáról szóló kormányrendeletet közzéte a napokban.

Ennek értelmében az 1918. évi kukorica termést zár alá veszik és a termelők csak megállapított feltételek mellett rendelkezhetnek készleteikkel.

Házi szükséglet címén a tengeriből ugyanannyi tartható vissza, mint búzából vagyis 15 éven felüli őstermelő munkás részére havi 15, fiatalabb őstermelő munkás részére 12, egyébként lejonként 10 kiló. De tengerit házi szükségletre csak azok részére hagynak, akiknek szükségletét gabonaszükségletük nem fedezi és ezeknél az 1919. novemberig terjedő szükségletet lehet számításba venni. A nehéz munkákat végző ipari munkások fejadagát, az iparilag feldolgozható tengerimenyleget az illetékes miniszterek külön állapítják meg.

Hízó sertések részére általában hat mázsa tengeri vehető számításba. Míg a közszükségleti célokra szükséges tengeri biztosítva nincs, tengerit csak a Haditengerészet szabad eladni.

Aki önként ajánlja fel tengeritőlsegét, fajtengeriért mázsaárgént 15. kevert tengeriért 10 korona ártóbblet kap.

a polgári hatóságok közegei legtöbbször teljesen tehetetlenek. Ezt a körülményt kihasználva, a polgári lakosság a meg engedett élelmiszer forgalomtan úgy a nagyobb távolságokra való szállításra, mint a nagyobb városok pályaudvarain. — ahol a forgalom ellenőrzésére katonai őrk vannak felállítva, — podgyász elvitelére sokszor katonai személyeket használnak fel. Habár a kerületi parancsnokságok szigorúan is büntetik ezeket a csempészeket, a honvédelmi miniszter mégis szükségesnek tartotta, hogy az összes alárendelt csapatokat, intézeteket stb. nyomatékosan figyelmeztesse arra, hogy ne csak azokat a személyeket büntessék meg, akik a csempészségben közvetlenül részesek, hanem azokat is vonják felelősségre, akik a csempészetet elkövető egyéneket támogatják vagy a csempészetet elősegítik.

— A korpatermelés aránya. A malmok takarmánycikktermelése felett rendelkező Korpaközpont esetről esetre és időnként megállapítja, hogy az üzemek által termelt korpafélékből mily arány készíthető polgári és katonai célokra. A Korpaközpont a napokban úgy rendelkezett a H. T.-vel szerződéses malmoknál, hogy új kampányban, az első időszakban a kitermelt korpa 60 százaléka a polgári fogyasztás, 40 százaléka pedig a katonai szükséglet céljaira zsákolandó.

IRODALOM.

Tizezer korona Az Érdekes Ujság pályázatának összege az 5000 koronás újabb pályázatokkal, melyeket most tűzött ki olvasói számára a legnépszerűbb képes hetilap. A pályázatokról részletes beszámolót közöl a legújabb szám, mely a szokottnál is terjedelmesebb. Az Érdekes Ujság különben is az érdekes események tükré és a legjobb szépirodalom gazdag tárháza. Nagy Endre rovata s a minden

számban a legjobb írótól közölt teljes kisregények még növelik a joggal megszokott népszerűségét. Egyes szám ára 1— kor. Előfizetési díj 1/4 évre 1250 kor. Az Érdekes Ujság kiadóhivatala, V., Vilmos oszár-ut 78. alatt van.

Előfizetés a Színházi Figaróra Debrecen legnépszerűbb, különösen a hölgyeknek kedvelt képes hetilapja: a Színházi Figaró szeptember elejével újra megindul. Az új szezonban Szathmáry Zoltán Rátkai Ferenc, Csermely Gyula, Szávay Gyula és más országos nevű uraktól közöl rendkívül érdekes elbeszéléseket. Ez a mindenkinek egyformán legpompásabb szórakozást nyújtó képes hetilap egyébként is sok meglepetéssel fog kedveskedni. Minden számában rejtvénypályázatot közöl, melynek megfejthetői között jutalom könyvet sorol ki. A Színházi Figaró már most megrendelhető: Debrecen a Színházi Figaró irodalmi és művészeti szalonja (ref. püspöki palota) címen havi 2 K 40 fillér, negyedévre 7 K 20 fillér előfizetési árban. Aki egy egész szezonra 24 koronával előfizet, teljesen ingyen kap egy könyvet egy Debreceni művész autogrammjával.

5907—1918. P.

Hirdetmény.

Ő cs. és kir. fensége József főherceg a neki adományozott Mária Terézia rend után járó évi 4000 koronát a 17-ik cs. és kir. és 20-ik honvéd hadosztályok rendelkezésre bocsátotta oly alapítvány képpen, hogy az ezen hadosztályokhoz tartozó ezredek kötelékében rokkantá vált katonák között minden évben szétosztassék.

A 39-ik gyalogezredből évente 8 olyan rokkant katona fog ebből az összegből fejenként 200 koronában részesülni, akik ő felsége parancsnaklása idején azaz a második és kilencedik közötti isonzói csaták valamelyikében részt vettek, a sebesülés

vagy hadiféradalmak következtében váltak rokkantá. Elsősorban a teljesen vagyontalan, nős, családost rokkantak, illetve azok a kik az összegre legjobban rá vannak utalva, jönnek tekintetben. Egy személy a segílyt csak egyszer kaphatja, s az negyedévenként lesz a 17-ik Hadosztály parancsnokság által két-két rokkantnak kiutalva.

Felhívom tehát az érdekelteket, hogy a kik a jelzett csatákban részt vettek, hivatalonnál jelentkezzenek.

Hajduszoboszló, 1918. aug. 23.

Tokai
sor. j. tisztv.

Mézet, viaszt, sonkolyt keres megvételre a „M É H”

a magyar méhészek értékesítő szövetségének Budapest, Frangepán-utca 33/h. Árajánlással egyidőben minta is küldendő.

Méhészeti eszközökről árjegyzéket — méhészeti szaklapból mutatványszámot kívánatra ingyen és bérmentve küld a „Méh,”

Hirdetmény.

Tisztelettel tudatom a t. közönséget, hogy úgy mint eddig, mostan is a

tollat és bőrt

a legmagassabb napi árban veszem, a miért is kérem b. pártfogását

Teljes tisztelettel

Fülöp Hermán

II. tized 143 szám.

Legújabb divatu
menyasszonyi és eljegyzési
ékszereket jutányosan

Megyei telefon 696

Halász Nándor

órák és ékszerésznél vásárolhatunk,

Debrecenben

a nagytakarék új paletájában.

Megyei telefon 696.

Veszek ócska aranyat és ezüstöt közpénzért a legmagasabb árban!!